

SODELOVANJE MED REPUBLIKO SLOVENIJO IN KRALJEVINO ŠVEDSKO NA PODROČJU VARSTVA PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

Cooperation between the Republic of Slovenia and the Kingdom of Sweden in the Area of Protection against Natural and Other Disasters

Nataša Horvat *, Gregor Volaj* * UDK 614.8(497.4:485)

Povzetek Abstract

Na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so se v zadnjih letih razvili zelo intenzivni stiki med Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje Ministrstva za obrambo (URSZR) ter Švedsko agencijo reševalnih služb (Swedish Rescue Services Agency – SRSA). URSZR in SRSA sta vzpostavili sodelovanje predvsem pri izobraževanju in usposabljanju za sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, izmenjavi informacij o preventivnih ukrepih in zaščiti prebivalstva, izmenjavi literature o razvojnih in raziskovalnih programih, sodelovanju v mednarodnih pobudah in organizacijah ter Evropski uniji.

The Administration of the Republic of Slovenia for Civil Protection and Disaster Relief (ACPDR) and the Swedish Rescue Services Agency (SRSA) have in recent years developed very strong bilateral relations in the area of protection against natural and other disasters. ACPDR and SRSA have established cooperation mainly in the areas of: education and training for the system of protection against natural and other disasters, exchange of information and experience in the field of prevention and preparedness, exchange of information and other knowledge concerning documents and literature in research and development programmes, cooperation in international initiatives and organisations and within the European Union.

Uvod

Predstavniki Slovenije so se že od leta 1995 udeleževali mednarodnih tečajev za humanitarne in reševalne operacije (International Humanitarian Relief Operations Course, International Rescue Operations Course), ki jih SRSA organizira vsako leto v okviru Partnerstva za mir zveze Nato.

Prvi korak h konkretnjšim dvostranskim stikom je bil narejen leta 1998, ko je Olle Jonsson kot predstavnik Nata – Direktorata za civilno krizno načrtovanje, sicer pa uslužbenec Agencije za civilno krizno načrtovanje (OCB¹), sodeloval na sestanku Pobude ministrov za obrambo za jugovzhodno Evropo v Izobraževalnem centru za zaščito

in reševanje Republike Slovenije (ICZR) na Igu pri Ljubljani. Po ugodnih prvih vtisih je dal pobudo za sodelovanje med Slovenijo in Švedsko na tem področju.

Uradni stiki z Agencijo za civilno krizno načrtovanje so bili vzpostavljeni v letu 1999. Pozneje je s SEMO sodeloval predvsem Sektor za civilno obrambo Ministrstva za obrambo (SCO)². Na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami pa je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje Ministrstva za obrambo (URSZR) vzpostavila stike s sorodno ustanovo na Švedskem – Švedsko agencijo reševalnih služb (Swedish Rescue Services Agency – SRSA).

* Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, Kardeljeva ploščad 21, Ljubljana, nataša.horvat@urszr.si

** Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, Kardeljeva ploščad 21, Ljubljana, gregor.volaj@urszr.si

¹ OCB je bila v letu 2002 ukinjena oziroma delno preoblikovana v Švedsko agencijo za civilno krizno načrtovanje (Swedish Emergency Management Agency – SEMA).

² URSZR je skupaj z SCO in SEMO sodelovala pri projektu Krizno upravljanje v Evropi (Crisis Management Europe), v okviru katerega je bila od 11. do 14. marca 2004 v Poljčah v Sloveniji organizirana odmevna mednarodna konferenca o kriznem upravljanju.

SRSA je glavni nadzorni in usklajevalni organ za zaščito in reševanje na Švedskem s sedežem v Karlstadu ter izobraževalnimi ustanovami v mestih Sandö, Rosersberg, Skövde in Revinge. SRSA ima približno 1000 uslužbencev, od tega je 600 zaposlenih v izobraževalnih ustanovah.

Naloge SRSA so:

- pregled nad sodelovanjem različnih zvrsti državnih reševalnih služb,
- nadziranje načrtovanja pokrajinskih upravnih svetov ob izpustu radioaktivnih snovi,
- razvijanje metod in opreme za reševalne službe,
- izdajanje predpisov in standardov za to področje (npr. preprečevanje požarov ipd.),
- usposabljanje osebja občinskih gasilskih in reševalnih enot ter dimnikarskih služb,
- izvajanje akcij za ozaveščanje otrok in drugih prebivalcev o nesrečah,
- prevoz nevarnih snovi po cesti in železnici in usklajevanje predpisov za njihov prevoz po morju, zraku in zemlji na Švedskem,
- ukrepanje ob razlitju nafte, nesrečah s kemičnimi snovmi,
- mednarodno sodelovanje gasilskih in reševalnih služb ter sodelovanje pri humanitarnih dejavnostih po svetu.

Dvostransko sodelovanje je postalo bolj intenzivno v letu 2000, ko sta se URSZR in SRSA začeli dogovarjati o skupni organizaciji mednarodnega tečaja. Tako sta 30. avgusta 2000 direktor URSZR Bojan Žmavc in vodja Oddelka za mednarodno sodelovanje SRSA Kjell Larson v ICZR na lgu podpisala pismo o nameri. S podpisom pisma sta se Švedska in Slovenija zavezali, da bosta maja 2001 pripravili tečaj za udeležence v mednarodnih reševalnih

in človekoljubnih operacijah iz držav članic Partnerstva za mir zveze Nato. Po intenzivnih pripravah je bil Tečaj o mednarodnih humanitarnih operacijah (International Humanitarian Relief Operations Course) uspešno izveden od 7. do 18. maja 2001. Švedski predstavniki so bili zadovoljni z organizacijo in sodelovanjem URSZR, ki je prvič izvedla tako obsežen tečaj s 25 domačimi in tujimi udeleženci (iz 18 držav) in večjim številom tujih predavateljev (slika 1).

V naslednjih letih se je sodelovanje razvilo predvsem na področju izobraževanja in usposabljanja. Ker ima SRSA štiri izobraževalne centre, v Sloveniji pa je samo eden, sta bila za boljše usklajevanje v letu 2002 kot partnerska centra določena ICZR in Izobraževalni center za varnost in ogrožanja iz Skövdeja (Skövde Safety and Risk Management Training College).

V eni od prvih aktivnosti so švedski inštruktorji podrobneje seznanili slovenske gasilske inštruktorje s sistemom usposabljanja s t. i. »vročih vaj« (hot-fire training) ter jim pomagali pri postavitvi objektov (zabojnikov) za trening vročih vaj na poligonu ICZR.

Ob obisku generalne direktorice SRSA Christine Salomonson v Sloveniji septembra 2003 je bila potrjena obojestranska želja po še tesnejšem sodelovanju Slovenije in Švedske na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Tako je bil sestavljen delovni dokument Koncept sodelovanja v obdobju 2003–2005, ki sta ga direktorja URSZR in SRSA podpisala oktobra 2003 na rednem sestanku direktorjev, pristojnih za civilno zaščito, držav članic Evropske unije, držav evropskega gospodarskega območja in držav kandidatk za pristop k Evropski uniji. Dokument opredeljuje sodelovanje med SRSA in

Slika 1. Udeleženci in organizatorji Tečaja o mednarodnih humanitarnih operacijah, maj 2001 (foto: Jaka Oražem)
Figure 1. Participants and organizers of the International Humanitarian Relief Operations Course, May 2001 (photo: Jaka Oražem)

Slika 2. Usposabljanje iz vrвне tehnike za predstavnike SRSa (foto: Jaka Oražem)

Figure 2. Training in rope techniques for representatives of SRSa (photo: Jaka Oražem)

URSZR na področju izobraževanja in usposabljanja za sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, izmenjave informacij o preventivnih ukrepih in zaščiti prebivalstva, izmenjavi literature o razvojnih in raziskovalnih programih, na področju sodelovanja v mednarodnih pobudah in organizacijah ter v okviru Evropske unije.

Kot potrditev dobrega dvostranskega sodelovanja na področju civilnokriznega upravljanja in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je februarja 2004 Slovenijo obiskal državni sekretar švedskega ministrstva za obrambo Jonas Hjelm z delegacijo. Seznanil se je z obema sistemoma in imel predavanje na temo Razvoj civilnega kriznega upravljanja na Švedskem.

V letu 2004 je bilo izvedenih več delovnih obiskov kontaktnih oseb, nosilcev projektov in predavateljev, ogled centrov za obveščanje na Švedskem, predstavniki ene ali druge države so se udeležili mednarodnih tečajev in reševalnih vaj, ki jih organizirata SRSa in URSZR. Izobraževalni center na Igu je posebej za dva inštruktorja iz Švedske pripravil usposabljanje iz gasilskih veščin ter reševanja v gorah in jamah s poudarkom na vrvni tehniki. Zaradi ocene obeh udeležencev, da je bilo usposabljanje kakovostno, je švedska stran izrazila interes za izvedbo takega usposabljanja še za večjo skupino njihovih inštruktorjev (slika 2).

Na zadnjih dvostranskih razgovorih na sedežu SRSa v Karlstadu na Švedskem v maju 2005 so bile okvirno določene aktivnosti, ki zanimajo Slovenijo (usposabljanje

inštruktorjev za nadgradnjo tečaja »vročih vaj«, tečaj za inštruktorje o nevarnih snoveh na Švedskem, posredovanje švedskega znanja in izkušenj pri vodenju intervencij, organiziranju odprav v tujino, sistemu prve psihološke pomoči in razbremenitvenih razgovorov ter usposabljanju na teh področjih), Švedsko (usposabljanje inštruktorjev iz vrвне tehnike, reševanja iz ruševin, požarov v naravi in tehničnega potapljanja, organizacija prakse za njihove študente gasilskega univerzitetnega programa v Sloveniji, zamisel o skupnih reševalnih odpravah v tujino) oziroma obe državi (izmenjava informacij o tečajih in projektih, izmenjava udeležencev in opazovalcev na tečajih, izmenjava gradiva in učnih sredstev). Pripravlja se tudi nov osnutek »Koncepta sodelovanja« za prihodnje obdobje, ki naj bi še poglobil in razširil že tako dobro sodelovanje med URSZR in SRSa na tako pomembnem področju, kot je varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Nezanemarljivo pa je tudi dejstvo, da so se v preteklih letih spletle prijateljske vezi med inštruktorji in strokovnimi delavci iz Slovenije in Švedske, kar omogoča še plodnejše sodelovanje in ne nazadnje tudi prijetnejše opravljanje skupnih nalog.

Viri in literatura:

- Arhiv Službe za mednarodno sodelovanje Uprave RS za zaščito in reševanje.
- Spletna stran SRSa: www.srv.se